

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут економіки та права

Кафедра цивільного, адміністративного та фінансового права

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Ректор

Класичного приватного університету

В.М. Огаренко

_____ 2022 року

ПРОГРАМА

вступного іспиту до аспірантури

зі спеціальності 081 Право

напряму 2.7. Адміністративне право і процес; фінансове право
для здобуття освітньо - наукового ступеня доктора філософії

Запоріжжя, 2022

Затверджено:

на засіданні кафедри цивільного, адміністративного та фінансового права
Протокол № 7 від 11 травня 2022 року

на засіданні Вченої Ради Класичного приватного університету
Протокол № 10 від 29.06.2022 року

Укладачі: О.В. Покатаєва, д.ю.н., професор

О.В. Макух, д.ю.н.,

С.М. Слабко к.ю.н., доцент

В.М. Зінухова, к.ю.н.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма підготовки аспірантів зі спеціальності 081 Право для здобуття третього (освітньо - наукового) рівня доктора філософії складена відповідно до Закону «Про вищу освіту» від 01.07.2014, № 37-38, ст.2004 (редакція станом на 24.03.2022); Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» № 261 від 23 березня 2016 р. (редакція станом на 19.04.2019) та Наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження примірною переліку та опису предметних напрямів досліджень в межах спеціальності 081 «Право»»: № 1477 від 28 грудня 2018 р. і передбачає реалізацію права особи здобувати освітній і водночас перший науковий ступінь – ступінь доктора філософії – на підставі ступеня магістра, згідно до отриманої ліцензії Класичного приватного університету на відповідну освітню діяльність.

У програмі відображені основні вимоги до юридичної підготовки осіб, які бажають вступити до аспірантури, у відповідності до освітньої програми підготовки магістрів із юридичних спеціальностей. Зміст програми ґрунтується на сучасних наукових знаннях з правознавства.

Головна мета вступного іспиту до аспірантури – це початкова перевірка теоретичних знань і практичних навичок здобувача з права та можливості використання й застосування їх як у науковому дослідженні, так і у практичній діяльності; можливості творчого здійснення опрацювання наукової інформації із застосуванням розуміння міждисциплінарного підходу; можливості творчого мислення у пошуку вирішення існуючих сучасних проблем праворозуміння.

Здобувач на вступному екзамені повинен розкрити основний зміст питань білета та додаткових питань і показати при цьому:

- знання нормативно-правових актів та наукової юридичної літератури з точки зору генези та вміння використовувати їх зміст й основні ідеї при

аналізі сучасних проблем правознавства, а також проблем світового суспільного розвитку, соціальної практики і науки;

- володіння принципами та категоріями філософії та логіки, вміння оперувати ними при поданні та викладенні теоретичного матеріалу;

- вміння розібратися в суті проблеми і запропонувати власне бачення у її вирішенні;

- вміння аргументовано викладати свої думки та погляди у відповідності до сучасних позицій праворозуміння.

Програма враховує творче засвоєння юридичних наук, передбачає розгляд їх світоглядних і методологічних положень у тісному зв'язку з теоретичними концепціями і матеріалами спеціальних галузей дослідження, з даними філософії, природознавства, технічних та гуманітарних наук, з урахуванням об'єктивного розвитку суспільства в цілому.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ
ВСТУПНОГО ІСПИТУ В АСПРАНТУРУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 081 – ПРАВО**

напряом 2.7. Адміністративне право і процес; фінансове право

Тема 1. Науково-практичні засади адміністративного права і процесу

Тема2. Науково-практичні засади фінансового права

Тема 1. Науково-практичні засади адміністративного права і процесу

1. Предмет, метод, принципи та система адміністративного права

Адміністративне право як провідна галузь публічного права. Зміст і призначення адміністративного права. Предмет адміністративного права. Проблема співвідношення управлінських і публічно-сервісних відносин у сфері адміністративного права. Метод адміністративного права. Сучасна трансформація методу адміністративного права. Принципи адміністративного права, особливості їх класифікації. Європейські принципи адміністративного права та їх нормативні джерела. Значення європейських принципів адміністративного права для забезпечення демократичних стандартів діяльності органів публічної адміністрації.

Адміністративне право у правовій системі України. Зв'язки адміністративного права з іншими галузями права. Система адміністративного права.

2. Механізм адміністративно-правового регулювання

Поняття адміністративно-правової норми. Особливості і структура норм адміністративного права. Види адміністративно-правових норм. Реалізація адміністративно-правових норм. Поняття джерела адміністративного права. Система та види джерел адміністративного права. Конституція як основне джерело адміністративного права. Систематизація адміністративного законодавства.

Поняття адміністративно-правових відносин. Особливості адміністративно-правових відносин. Види адміністративно-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти адміністративно-правових відносин. Підстави виникнення, зміни або припинення адміністративно-правових відносин.

3. Суб'єкти адміністративного права

Органи публічної адміністрації – загальна характеристика. Поняття та елементи системи органів публічної адміністрації. Суб'єкти, які виконують завдання публічної адміністрації (делеговані повноваження). Сфера діяльності та компетенція органів публічної адміністрації.

Поняття і правовий статус органа виконавчої влади. Принципи побудови системи органів виконавчої влади. Види органів виконавчої влади. Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади. Кабінет Міністрів України. Центральні органи виконавчої влади України. Місцеві державні адміністрації.

Адміністративно-правовий статус органів місцевого самоврядування. Повноваження і форми діяльності органів місцевого самоврядування.

Політичні партії, порядок їх реєстрації. Адміністративно-правовий статус політичних партій. Поняття та адміністративно-правовий статус громадських об'єднань. Види громадських об'єднань.. Правове становище релігійних організацій.

Адміністративно-правовий статус громадян як суб'єктів адміністративного права. Права і свободи громадян України у сфері державного управління. Адміністративно-правовий статус іноземних громадян; осіб без громадянства.

4. Державна служба

Державна служба: поняття, види і принципи. Право на державну службу. Правове регулювання державної служби. Основні напрями державної політики у сфері державної служби. Державні службовці: поняття і види. Посада та посадова особа: співвідношення понять. Основні права та обов'язки державних службовців. Етика поведінки державного службовця.

Проходження служби в державних органах та їх апараті: поняття і стадії. Прийняття на державну службу. Обмеження, пов'язані з прийняттям на державну службу. Способи зарахування на державну службу. Обмеження, пов'язані із перебуванням на державній службі. Службова кар'єра. Навчання і підвищення кваліфікації державних службовців. Відповідальність державних службовців. Заходи дисциплінарного впливу, які застосовуються до державних службовців. Підстави припинення державної служби. Інститут відставки в державній службі.

5. Поняття та риси адміністративної відповідальності, її законодавчі основи

Поняття та суть адміністративної відповідальності. Основні риси адміністративної відповідальності, її відмінність від інших видів юридичної відповідальності.

Законодавство про адміністративні правопорушення, його особливості і місце у системі національного законодавства. Законодавчі основи адміністративної відповідальності.

Зміст та завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення. Повноваження місцевих рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

6. Адміністративне правопорушення, його склад

Поняття адміністративного правопорушення, його ознаки та відмінність від інших видів правопорушень.

Склад адміністративного правопорушення. Загальний, родовий та безпосередній об'єкт адміністративного правопорушення. Об'єктивна сторона адміністративного правопорушення. Суб'єкт адміністративного правопорушення. Вина як основна ознака суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення, її форми. Обставини, що виключають відповідальність за адміністративне правопорушення. Передача матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації або

трудового колективу. Звільнення від адміністративної відповідальності при малозначності правопорушення.

Запобігання адміністративним правопорушенням. Причини та умови, які сприяють вчиненню адміністративних правопорушень.

7. Система та види адміністративних стягнень. Правила і строки накладення адміністративних стягнень

Поняття і класифікація адміністративних стягнень. Цілі та види адміністративних стягнень. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

Загальні правила і строки накладення адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення. Обставини, що пом'якшують чи обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення. Накладення стягнення при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Обчислення строків та строки накладення адміністративних стягнень

Поняття, сутність та підстави дисциплінарної відповідальності за адміністративним правом. Співвідношення дисциплінарної та адміністративної відповідальності.

8. Адміністративний процес як складова правової системи України

Загальне поняття юридичних процесів, їх види і характеристика. Соціальне призначення адміністративного процесуального права. Предмет адміністративного процесуального права, публічний та приватний його аспекти. Метод адміністративного процесуального права.

Поняття адміністративного процесу та його особливості. Методологічні засади обґрунтування адміністративного процесу як цілісного юридичного явища. Форми адміністративного процесу. Ознаки адміністративного процесу. Співвідношення адміністративного процесу та публічного управління.

9. Структура адміністративного процесу

Поняття структури адміністративного процесу, її елементи. Адміністративні провадження, стадії, етапи та дії (процедури) як елементи адміністративного процесу.

Адміністративні провадження та їх види. Поняття адміністративного провадження. Ознаки адміністративного провадження. Провадження у сфері публічної адміністрації, провадження з адміністративного судочинства та адміністративно-деліктні провадження як зміст адміністративного процесу.

Стадії адміністративних проваджень, їх характеристика. Адміністративні процедури (процесуальні дії), їх поняття, ознаки та види.

10. Суб'єкти адміністративного процесу

Поняття суб'єкта адміністративного процесу. Класифікація суб'єктів адміністративного процесу. Особливості адміністративної правосуб'єктності фізичних та юридичних осіб, державних службовців (службовців органів місцевого самоврядування) та посадових осіб, що наділені адміністративно-процесуальними правами та обов'язками (адміністративно-процесуальна правоздатність, адміністративно-процесуальна дієздатність). Загальна характеристика адміністративно-процесуальної правосуб'єктності інших суб'єктів адміністративного процесу. Розмежування понять «суб'єкт» та «учасник» адміністративного процесу.

Список рекомендованих джерел та літератури

Авер'янов В. Б. Вибрані наукові праці / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка, О. Ф. Андрійко. Київ: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. 448 с.

Адміністративна відповідальність та провадження в справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Кузьменко. Київ : ЦУЛ, 2020. 388 с.

Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / Автор-упорядник О. А. Банчук. Київ: Книги для бізнесу, 2007. 912 с.

Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. 196 с.

Адміністративне право :навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / Ю. П. Битяк та ін. Харків: Право, 2018. 183 с.

Адміністративне право і процес: теорія та практика правозастосування: монографія / Р. С. Мельник. Херсон : Гельветика, 2019. 211 с.

Адміністративне право України (загальна частина) : навчальний посібник / Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. та ін.. - Вид. 2-е, доп. - Львів: СПОЛОМ, 2021. 616 с.

Адміністративне право України. Адміністративне судочинство в Україні : посіб. для підгот. до зовн. незалеж. оцінювання / за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2020. 238 с.

Адміністративне право України. Академічний курс : / В. Б. Авер'янов та ін. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2004. Т. 1. : Загальна частина. 584 с.

Адміністративне право України. Академічний курс : / В. Б. Авер'янов та ін. Київ: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2009. Т. 2. : Особлива частина. 600 с.

Адміністративне право України. Повний курс : підручник / В. Галуцько та ін. Херсон, 2019. 446 с.

Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.

Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ- ПЛЮС, 2018. 446 с.

Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 520 с.

Адміністративне право України. Повний курс: підручник / за ред. В. Галуцька, О. Правоторової. Видання третє. Київ: Академія адміністративно-правових наук, 2020. 466 с.

Адміністративне право України: навч. посіб. / за заг. ред. Т. О. Коломоець;. Запоріжжя : Гельветика, 2018. 83 с.

Адміністративне право: конспект лекцій / С. Г. Гончарук, І. М. Сопілко. Тернопіль :Осадца Ю.В., 2018. 179 с.

Адміністративне процесуальне право України : навч.-метод. посіб. / І. О. Картузова та ін.; Одеса : Фенікс, 2016. 398 с.

Адміністративне процесуальне право України : навчально-методичний посібник / І. О. Картузова, Д. А. Козачук, А. Ю. Осадчій, Г. М. Сарibaєва. Одеса : Фенікс, 2016. 400 с.

Адміністративне процесуальне право: навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. Т. П. Мінки. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 320 с.

Адміністративне судочинство України: теорія та практика : монографія / за заг. ред. О. М. Нечитайла. Київ : Компанія «ВАІТЕ», 2015. 288 с.

Адміністративне судочинство: навч. посіб. / за заг. ред. Н. Б. Писаренко. Харків: Право, 2016. 312 с.

Адміністративний процес України (у схемах) : навчальний посібник / М. М. Бурбика, М. В. Колеснікова, А. В. Солонар. Суми : Сумський державний університет, 2019. 108 с.

Адміністративно-правове забезпечення реформування судоустрою та судочинства в Україні. Київ, 2016. 534 с.

Бакаянова Н.М., Кубаєнко А.В. Організація діяльності Національної поліції та оперативних підрозділів: навчально-методичний посібник. Навчально-методичний посібник. Одеса 2020. НУ «ОЮА» 248 с.

Біла-Тіунова Л. Р. Позов в адміністративному судочинстві: теорія, правове регулювання, практика : монографія. Одеса : Фенікс, 2014. 188с.

Бірюкова А.Г. Співвідношення приватного та публічного права.

Богуцький В. В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення : навч. посіб. Харків : Юрайт, 2013. 224 с.

Бородін І.Л. Адміністративне право України : підручник. К.: Алерта, 2019. 548 с.

Бугайчук К. Процес публічного адміністрування в органах Національної поліції України. *Підприємство, господарство і право*. 2019. № 3 С. 137-142

Дідик Н.І., Бесага І.В. Особливості нормотворчого провадження у публічній сфері. *Соціально-правові студії: науково-аналітичний журнал Львівського державного університету внутрішніх справ*. 2018. №2. С. 25-31.

Дідик Н.І., Бесага І.В. Правові висновки Верховного Суду з питань застосування норм адміністративного законодавства. *Вісник ЛьвДУВС*. 2018.

Дідик Н.І., Павлович-Сенета Я.П. Публічні службовці: поняття та адміністративна відповідальність. *Вісник Національного університету*

Дудоров О.О., Мовчан Р.О., Сенік В.Г. Кваліфікація адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією (коментар судової практики). Київ: Дакор, 2020. 508 с

Ківалов С. В. Курс адміністративного процесуального права України : підручник. Загальна частина. Одеса : Фенікс, 2014. 342 с.

Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 року № 2747-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35-36, № 37. Ст.446

Кодекс адміністративного судочинства України: науково практичний коментар / за заг. ред. М. М. Ясинка. Київ : Алерта, 2018. 532 с.

Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 року № 8073-Х. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984, додаток до № 51. Ст.1122

Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Кузьменко О. В. Адміністративна юстиція в Україні: Навчальний посібник. Київ: Атіка, 2007. 156 с.

Курс адміністративного права України : / за ред. В. В. Коваленка. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 805 с.

Мельник Р. С. Загальне адміністративне право в питаннях і відповідях : навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 307 с.

Михайлюк Я.Б. Правове регулювання адміністративних процедур: сучасний стан та перспективи розвитку. *Науковий журнал. Право і суспільство*. № 1 (2). 2020. С. 56–61.

Основи публічного права України : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. к.ю.н., проф. А.Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М.І. Кагадія. К. : КНУТД ; Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. 448 с.

Правові позиції в адміністративному судочинстві України / за заг. ред. О. М. Нечитайло. Київ : Ін Юре, 2015. 848 с.

Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 05 лютого 2015 р. № 157-VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>

Пугач А.В. Теорія і практика застосування заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення: монографія / А.В. Пугач, А.О. Собакаръ. Дніпро: Видавець Біла К.О., 2020. 196 с.

Тетарчук І. В., Дяків Т. С. Адміністративне судочинство : навчальний посібник для підготовки до іспитів. К.: ЦУЛ, 2020. 186 с.

Фулей Т. І. Застосування практики Європейського суду з прав людини в адміністративному судочинстві : наук.-метод. посіб. для суддів. Київ, 2015. 128 с.

Тема2. Науково-практичні засади фінансового права

1. Предмет, метод, система та джерела фінансового права.

Поняття фінансового права, його предмет. Наука фінансового права. Методи фінансово-правового регулювання. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права. Система фінансового права. Джерела фінансового права.

Фінансові правовідносини: поняття та особливості. Класифікація фінансових правовідносин. Структура фінансових правовідносин. Учасники фінансових правовідносин. Матеріальний зміст фінансово-правових відносин. Суб'єкти та об'єкти відносин. Юридичні факти. Специфічні особливості фінансових правовідносин.

Класифікація фінансово-правових відносин за різними ознаками.

2. Правові засади фінансового контролю.

Поняття фінансового контролю та його зміст. Види фінансового контролю за часом проведення. Види фінансового контролю за формою

проведення. Види фінансового контролю за сферою фінансової діяльності. Види фінансового контролю за суб'єктним складом органів, що його здійснюють. Система органів загальнодержавного фінансового контролю. Поняття аудиторського контролю. Випадки, коли проведення аудиторського контролю є обов'язковим. Методи фінансового контролю. Види ревізій.

Загальна характеристика законодавства про фінансовий контроль. Підзаконні нормативно-правові акти, що регулюють порядок здійснення фінансового контролю.

3. Правовий статус органів державного фінансового контролю.

Органи фінансового контролю: органи законодавчої влади, органи виконавчої влади, спеціальні контрольні органи, недержавні організації.

Верховна Рада України. Контрольні повноваження при розгляді і затвердженні проекту Державного бюджету і його виконанні. Рахункова палата України, загальні засади діяльності.

Президент України. Контрольні функції при підписанні фінансових законів. Кабінет Міністрів України. Фінансовий контроль при забезпеченні фінансової політики.

Державний фінансовий контроль спеціалізованих органів. Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної бюджетної політики. Державна фінансова інспекція. Державне казначейство України: завдання, функції, права, обов'язки та відповідальність. Національний банк України. Повноваження НБУ у сфері фінансового контролю. Аудиторський контроль.

Місцеві ради їх виконавчі органи. Місцеві державні адміністрації. Контрольні повноваження в сфері фінансової діяльності.

4. Правові засади фінансово-правової відповідальності.

Поняття та ознаки фінансово-правової відповідальності. Добровільна форма реалізації фінансово-правової відповідальності. Негативна фінансово-правова відповідальність. Принципи фінансово-правової відповідальності. Принцип законності. Принцип одноразовості притягнення до фінансово-

правової відповідальності. Принцип співвідношення з іншими видами відповідальності. Принцип відмежування фінансової відповідальності від фінансового обов'язку. Принцип презумпції невинуватості.

Функції фінансово-правової відповідальності. Регулятивна функція. Превентивна функція. Каральна функція. Відновлювальна функція.

Загальна характеристика фінансового правопорушення. Поняття та види фінансових санкцій. Види фінансово-правових санкцій. Риси і ознаки фінансово-правових санкцій. Особливості фінансово-правових санкцій. Порядок реалізації фінансово-правової відповідальності. Стадії фінансово-правової відповідальності

5. Бюджетне право в системі фінансового права.

Поняття бюджету та його значення для функціонування держави та місцевого самоврядування. Бюджет у матеріальному аспекті, у юридичному аспекті, в адміністративному аспекті, у політичному, економічному та соціальному аспектах. Предмет бюджетного права. Метод бюджетного права. Бюджетно-правові норми: поняття, особливості, структура, класифікація. Бюджетні правовідносини: поняття, особливості, зміст та види. Суб'єкти бюджетних правовідносин. Джерела бюджетного права. Бюджетне законодавство. Закон України "Про державний бюджет України.

6. Правові засади бюджетного процесу в Україні.

Поняття бюджетного процесу та його принципи. Поняття стадій бюджетного процесу. Бюджетний період. Учасники бюджетного процесу та їх повноваження. Порядок подання та розгляду законопроектів, які впливають на доходну чи видаткову частину бюджетів.

Складання проекту Державного бюджету України. Розгляд та прийняття Закону про Державний бюджет України. Бюджетні призначення у разі несвоєчасного прийняття Закону України про Державний бюджет України. Виконання Закону України про Державний бюджет України.

Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

7. Правове регулювання державних та місцевих видатків.

Поняття державних видатків. Система державних видатків. Фінансування державних видатків та його види. Принципи фінансування. Видатки Державного бюджету та їх види. Видатки з місцевих бюджетів.

Поняття та принципи бюджетного фінансування. Порядок фінансування соціально-культурних заходів. Видатки на соціальний захист населення.

Порядок фінансування освіти. Порядок фінансування витрат на культуру і мистецтво. Порядок фінансування фундаментальних досліджень і виділення асигнувань з метою сприяння науково-технічному прогресу. Порядок фінансування охорони здоров'я та фізичної культури. Порядок фінансування видатків на національну оборону. Правове регулювання видатків на утримання законодавчої, виконавчої влади та правоохоронних органів. Позабюджетні кошти бюджетних установ, їх види та порядок використання.

Особливості фінансування державних підприємств.

8. Загальні положення податкового права.

Предмет податкового права. Суб'єкти податкового права.. Податкове право як підгалузь фінансового права. Місце податкового права в системі права.

Поняття податкових правовідносин. Особливості податкових правовідносин. Класифікація податкових правовідносин. Структура податкових правовідносин. Об'єкти податкових правовідносин. Суб'єкти податкових правовідносин. Податкова правосуб'єктність. Юридичні факти: поняття та класифікація. Юридичний склад як підстава розвитку податкових правовідносин.

9. Правові засади податкової системи.

Поняття податку. Податок як правова категорія: поняття, ознаки та сутність. Принципи податку. Функції податку: основні та додаткові.

Класифікація податків. Критерії класифікації (платник, форма обкладання, компетенція органу регулюючого податок, спосіб стягнення, характер використання, періодичність стягнення, облік податку).

Основні елементи податку: платник податку, об'єкт оподаткування, база оподаткування, ставка податку, порядок обчислення податку, податковий період, строк та порядок сплати податку, строк та порядок подання звітності. Податкові пільги.

Поняття об'єкту оподаткування. Види об'єктів оподаткування. Ставка податку: поняття та види. Податковий період. Визначення податкової бази. Поняття податкової пільги. Система податкових пільг. Види та форми податкових пільг. Правове регулювання територіальних податкових пільг.

10. Правовий статус суб'єктів податкового права.

Поняття платника податків. Ознаки платника податків. Фізичні особи, юридичні особи, відокремлені підрозділи як платники податків. Облік платників податків. Захист прав платників податків.

Податкові агенти: поняття та особливості правового статусу. Загальні та спеціальні повноваження податкових агентів.

11. Забезпечення виконання податкових зобов'язань.

Поняття податкового зобов'язання. Виникнення, зміна та припинення податкового зобов'язання. Податковий борг. Погашення податкового боргу. Строки сплати податкового зобов'язання. Поняття та види строків.

Забезпечення виконання обов'язку зі сплати податку. Гарантії забезпечення. Способи забезпечення виконання обов'язку зі сплати податку. Податкова застава. Поручительство. Обмеження операцій по банківським рахункам. Адміністративний арешт активів.

Співвідношення переконання і примусу в податковому праві.

12. Правові засади оподаткування в Україні.

Платники податку: поняття та види. Об'єкт оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад. Доходи, що не враховуються для визначення об'єкта оподаткування. Порядок визначення доходів.

Податок на додану вартість: поняття та визначення. Правові засади реєстрації осіб як платників податку на додану вартість. Добровільна реєстрація платників податку. Анулювання реєстрації платників податку.

Визначення об'єкту оподаткування. Місце постачання товарів і послуг. Дата виникнення податкового зобов'язання. Порядок визначення бази оподаткування: загальний та по окремим операціям (особливий). Ставки податку: основна та нульова.

Поняття екологічного податку. Платники податку. Податкові агенти. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставки податку: за викиди в атмосферне повітря, за склади забруднюючих речовин, за розміщення відходів, за утворення радіоактивних відходів, за тимчасове зберігання радіоактивних відходів. Порядок обчислення податку. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку. Об'єкт оподаткування. База оподаткування. Ставка податку. Податкові пільги. Податковий період. Порядок сплати податку.

Транспортний податок. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Земельний податок. Платники, об'єкт та база оподаткування.

Загальні положення про спрощену систему оподаткування. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку 1-3ї груп. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи. Ставки єдиного податку. Податковий період. Порядок нарахування та сплати єдиного податку. Правові засади ведення обліку та складання звітності платниками єдиного податку.

13. Правове регулювання банківської діяльності.

Поняття та принципи банківської системи України.

Загальна характеристика правового статусу Національного банку України. Функції Національного банку України. Правовий статус Ради Національного банку України. Повноваження Голови Ради Національного банку України. Функції та повноваження Правління Національного банку України. Правовий статус Голови Національного банку України. Структура Національного банку України. Види операцій Національного банку України. Повноваження Національного банку України щодо організації готівкового грошового обігу. Повноваження Національного банку України у сфері

валютного регулювання. Повноваження Національного банку України щодо здійснення наглядових та регулятивних функцій.

Види банків. Поняття державного банку. Поняття банківських ресурсів. Розмір статутного капіталу банку. Органи управління та контролю банку. Банківські об'єднання.

Зміст банківської діяльності. Основні функції банків та види банківських операцій.

Поняття банківського нагляду. Особливий режим контролю за діяльністю банків. Заходи впливу, які має право застосовувати Національний банк України до банків та інших фінансово-кредитних установ за порушення банківського законодавства.

14. Правові засади валютного регулювання та валютного контролю.

Поняття валюти. Валютне регулювання. Валютні операції. Ліцензування валютних операцій. Повноваження органів, що здійснюють державне валютне регулювання. Нормативно-правові акти, що регулюють валютні відносини

Поняття та функції валютного контролю. Органи валютного контролю в Україні. Правовий статус суб'єктів валютних правовідносин. Порядок здійснення валютного контролю. Відповідальність за порушення валютного законодавства.

Список рекомендованих джерел та літератури

Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 р. № 2456.
URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

Воронова Л.К. Фінансове право України : Підручник. Київ : Прецедент; Моя книга, 2006. 448 с.

Господарський кодекс України : Закон України від 16.11.2003 р. № 436.
URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

Децентралізація публічної влади : досвід європейських країн та перспективи України / О.М. Бориславська, І.Б. Заверуха, А.М. Школик та ін.. Київ : Москаленко О.М., 2012. 212 с.

- Іванський А.Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз : монографія. Одеса : Юридична література, 2008. 504 с.
- Ковальчук А.Т. Фінансове право: проблеми утвердження та ефективного застосування . *Публічне право*. 2017. № 1 (25). С. 10-17.
- Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
- Кучерявенко М.П. Фінансове право. Харків : [Право](#), 2019. 416с.
- Лісовська Ю.П. Сучасне фінансове право. Київ: Кондор, 2018. 224с.
- Лукашев О.А. Теоретичні проблеми фінансового права : монографія. Харків : Право, 2010. 304 с.
- Мацелик М.О. Фінансове право: навчальний посібник Київ : Знання, 2014. 815с.
- Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Монаєнко А. Фінансова діяльність держави як категорія фінансового права. *Право України*. 2010. № 9. С. 162-172.
- Музика О.А. Фінансове право: Навчальний посібник. Київ : Вид. ПАЛИВОДА А.В., 2015. 260 с.
- Орлюк О.П. Фінансове право : Академічний курс с: підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 808 с.
- Пацурківський П.С. Правові засади фінансової діяльності держави: проблеми методології. Чернівці : Чернів. ун-т, 1997. 244 с.
- Першин В.Г. Державний фінансовий моніторинг: завдання та функції. *Публічне право*. 2017. № 1 (25). С. 45-50.
- Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755. URL : <http://www.liga.kiev.ua>
- Попова С., Роль В., Сергієнко В. Фінансове право. Київ: Видавництво Центр навчальної літератури, 2019. 392 с.
- Правове регулювання місцевих фінансів в Україні / за заг. ред. О.В. Солдатенко. Київ : Алерта, 2011. 244 с.
- Про аудиторську діяльність : Закон України від 22.04.1993 р. № 3125. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 № 2473-VIII. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/2473-19?lang=uk>
- Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. № 543. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування : Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням : Закон України від 18.01.2001 р. № 2240. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>
- Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. №

679. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>

Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України в редакції від 16.10.2012 р. № 5463. URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

Про порядок розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.1994 р. № 185. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>

Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 3.02.2012 р. № 4452-VI. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>

Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua>

Семчик О. Особливості фінансово-правових понять: до постановки питання. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 50-56.

Солдатенко О. Про окремі сучасні тенденції щодо науки фінансового права. *Право України*. 2013. № 1-2. С. 45-49.

Фінансове право України: навч. посібник / Під ред. Л.К. Воронова, М.П. Кучерявенко, Н.Ю. Пришва та ін. Київ : Правова єдність, 2010. 395 с.

Фінансове право: навч. посіб. / за заг. ред. М.П. Кучерявенка. Харків : Право, 2013. 400с.

Фергюсон Ніл. Еволюція грошей. Фінансова історія світу. Київ: Наш Формат, 2017. 384 с.

Фінансове право / [О.О. Головашевич](#). Харків : [Право](#), 2021. 268с.

Фінансове право України. / І.В. Тетарчук Київ: Центр учбової літератури, 2022. 256с.

Цивільний кодекс України : Закон України від 16.11.2003 р. № 435. URL : <http://www.zakon4.rada.gov.ua>

Критерії оцінювання

Оцінювання знань вступника до аспірантуру відбуватиметься за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінок: 90-100 балів – «відмінно» (А), 80-89 балів – «дуже добре» (В), 75-79 балів – «добре» (С), 70-74 балів – «задовільно» (D), 60-65 балів – «задовільно» (Е), 65 і менше балів – «незадовільно» FХ.

Відсотки підсумкової оцінки	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за ECTS	Пояснення
1	2	3	4
90–100	ВІДМІННО Здобувач має глибокі, міцні та систематичні знання всіх	A	Іспит складено успішно. Рівень знань

	<p>положень теорії, може не тільки сформулювати, а й самостійно проаналізувати законодавство, вирішити проблемні ситуації. який виявляє всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу, бездоганно засвоїв основну літературу та знайомий з додатковою літературою з предмету, продемонстрував творчий підхід до розуміння та викладення програмного матеріалу, вміння ілюструвати теоретичні знання положеннями законодавчих актів, прикладами із судової практики, всі питання розкрив повно, без помилок і погрішностей. Відповідь відрізняється точність формулювань, логікою, достатнім рівнем узагальненості знань.</p>		<p>високий.</p>
80–89	<p>ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Здобувач виявив в достатній мірі повне знання програмного матеріалу, засвоїв навчальну літературу з предмету та виявив вміння орієнтуватись в ній,</p>	<p>В</p>	<p>Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього</p>

	показав системний характер знань при викладенні програмного матеріалу, проявив належні навички в ілюструванні теоретичних знань положеннями законодавчих актів, прикладами з практики, всі питання розкрив без помилок, однак є незначна неповнота у відповіді на питання. В достатній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом.		
75–79	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Здобувач знає і може самостійно сформулювати основні теоретичні визначення та пов'язати їх з практичними прикладами, орієнтується в галузевому законодавстві. Може самостійно застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим. Не в повній мірі обізнаний з актуальними питаннями правової політики держави за обраним напрямом. Є декілька помилок і неточностей.</p>	С	Іспит складено успішно. Рівень знань вище середнього

70–74	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Здобувач володіє програмним матеріалом поверхово, не може чітко висловити свої думки, але не припускається при цьому суттєвих неточностей, відповідь на теоретичні запитання формулює не чітко, але може пояснити певні практичні питання. Має поверхове уявлення про актуальні питання правової політики держави за обраним напрямом.</p>	D	<p style="text-align: center;">Іспит складено Рівень знань низький</p>
69–65	<p style="text-align: center;">ЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про проблеми протидії злочинності. У відповіді відсутня самостійність, Знає лише деякі основні поняття та визначення і формулює лише деякі основні положення теоретичного матеріалу</p>	E	<p style="text-align: center;">Іспит складено. Підготовка задовольняє мінімальним критеріям.</p>

64–35	<p style="text-align: center;">НЕЗАДОВІЛЬНО</p> <p>Здобувач виявив суттєві прогалини в знанні основного програмного матеріалу, допустив істотні помилки у своїй відповіді, значну неповноту в розкритті питань, не зумів відповісти на питання, виявив повне незнання програмного матеріалу.</p>	FX	Іспит не складено
-------	---	-----------	-------------------

Конкурсний бал (КБ) вступника до аспірантури складається за формулою: $KB = BIC \cdot 0,7 + BIM \cdot 0,3$, де:

BIC – результат вступного іспиту зі спеціальності (вага якого становить 70 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,7);

BIM – результат вступного іспиту з іноземної мови (вага якого становить 30 відсотків конкурсного балу, ваговий коефіцієнт – 0,3).

Незадовільна оцінка з будь-якого вступного іспиту є підставою для відмови в допуску до подальших вступних випробувань. Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

За результатами проведення вступних випробувань до аспірантури Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника на основі конкурсної системи.